

The School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava

ECONOMIC AND SOCIAL-FOCUSED ISSUES OF MODERN WORLD

Conference Proceedings of the 2nd International Scientific Conference

October 16 – 17, 2019

Bratislava 2019

The School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava
(Slovak Republic)

Berdyansk State Pedagogical University (Ukraine)

Donbas State Pedagogical University (Ukraine)

The Institute for the Study of Spatial Development (Ukraine)

Katowice School of Technology (Poland)

National University of Civil Defence of Ukraine (Ukraine)

Odesa National Polytechnic University (Ukraine)

ECONOMIC AND SOCIAL-FOCUSED ISSUES OF MODERN WORLD

Conference Proceedings of the 2nd International Scientific Conference

October 16 – 17, 2019

Bratislava 2019

ISBN 978-80-89654-59-8

Conference Proceedings of the 2nd International Scientific Conference *Economic and Social-Focused Issues of Modern World* (October 16 – 17, 2019, Bratislava, Slovak Republic). The School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, 2019; ISBN 978-80-89654-59-8; pp. 394, illus., tabs., bibls.

Reviewers:

Stanislav Filip – doc. Ing., PhD., School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava, Slovak Republic

Ihor Lyman – Doctor of Science, Professor, Berdyansk State Pedagogical University, Ukraine

Aleksander Ostenda – PhD, prof. WST, Katowice School of Technology, Poland

Olena Raevneva – Doctor of Science, Professor, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine

Editorial Office:

Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave

851 04 Bratislava 5, Furdekova 16

tel. +421 905 864 457

E-mail: sekretariat@vsemvs.sk

Publishing House:

© Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave

851 04 Bratislava 5, Furdekova 16

tel. +421 905 864 457

Authors are responsible for content of the materials.

ISBN 978-80-89654-59-8

© Authors, 2019

© Publishing House VŠEMvs, 2019

<i>Lyudmila Zveruk. Current problems of the credit activities of the banks of Ukraine and the directions of their solutions.....</i>	119
<i>Олена Білик. Екологічний менеджмент інноваційної діяльності підприємства.....</i>	124
<i>Жанна Бобровская. Биометрические технологии в банковском бизнесе: проблемы и перспективы развития.....</i>	127
<i>Наталія Гавриленко, Євгеній Допілко, Вікторія Кошутська. Проблеми і перспективи обігу криптовалют.....</i>	136
<i>Наталія Ковчин. Шкільна економічна освіта як фактор формування підприємницької компетентності старшокласників.....</i>	142
<i>Анастасія Ляшенко, Юлія Бережна, Григорій Бережний. Аналіз використання оборотних фондів підприємства харчової промисловості.....</i>	147
<i>Наталія Мудрак. «Дорожня карта» деофшоризації економіки України.....</i>	155
<i>Аліна Палєнкова, Вікторія Ципко. Способи підвищення прибутку та рентабельності підприємства санаторно-курортної сфери.....</i>	163
<i>Тетяна Пашко, Олена Василенко. Способи покращення фінансового стану підприємства.....</i>	172
<i>Валентина Успенська. Підготовка старшокласників з питань репродуктивного здоров'я молоді в Україні.....</i>	180
<i>Володимир Шевчук. Теоретико-економічна картина світу у вимірах сталості і керованості господарювання модерних суспільств.....</i>	187
<i>Валентина Юскович-Жуковська. Цифровізація інформаційного суспільства 5.0.....</i>	197

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТ

Наталія Гавриленко¹, Євгеній Допілко², Вікторія Кошутська³

*¹Первомайська філія Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова*

*^{2,3}Первомайський коледж Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
Первомайськ, Україна*

¹nata_antonova_76@mail.ua; ²ssstandarte18@gmail.com; ³viktoriya_k83@mail.ru

Abstract. At present, each of us have heard about is gaining immense popularityas different currencies, called "cryptocurrency". What is cryptocurrency? The article defines cryptocurrency, discusses the advantages and disadvantages, isan example of cryptocurrency Bitcoin. Reveals the world's attitudeand the ability to use cryptocurrency in the near future.

Key words: Bitcoin, cryptocurrency, virtual currency, mining.

Однією з новацій останнього часу стала поява особливого виду валют, який отримав назву «криптовалюта». Даний феномен привертає до себе особливу увагу, при цьому більшість науковців переважно розглядають технічні аспекти обігу криптовалют. Єдиного визначення криптовалют на даний момент немає. За класифікацією ФАТФ, криптовалюта – це розподілені, віртуальні (або цифрові) гроші, які використовують математичні та криптографічні методи та відкритий вихідний код, які не мають єдиного центру управління, відслідковування або контролю (прикладами є Bitcoin, LiteCoin і Ripple) [1].

Криптовалюта – це децентралізована цифрова валюта, яка не має одного конкретного емітента. Всі користувачі, які беруть участь в емісії (Майнінг) криптовалют, разом створюють її, і кожен окремий учасник має повний доступ до інформації всього блоку. Сама технологія створення і контролю цієї валюти базується на криптографічних методах (кодуванні з цифровим підписом, з відкритим ключем), інакше кажучи, функціонування системи будується на технологіях blockchain. Blockchain – це один із сучасних інструментів на

фінансовому ринку; є цифровим аналогом угод, з високим ступенем прозорості та захищеності та виступає ланцюжком блоків інформації транзакцій (угод) між сторонами, які в наслідку формуються в бази даних з інформацією про пройдені транзакції.

Дана технологія має незаперечні переваги – система прозора і копіює інформацію для кожного учасника угоди, який здатний прослідкувати поетапно кожен її крок.

Вузька вивченість крипто валют з позиції опису технічної моделі функціонування не дозволяє розкрити їх економічну категорію, а також перешкоджає швидкому створенню адекватних формально інституційних норм, які регламентують процедури емісії та обігу. Як наслідок, виникає закономірний дисбаланс – коли економічні нововведення випереджають розвиток законодавства, що регулює взаємовідносини суб'єктів у сфері розрахунків і платежів, а це, в свою чергу, посилює можливі ризики на макро- і мікрорівнях.

Інституційна поширеність транзакцій з використанням криптовалют поки заснована на неформальних нормах учасників даного процесу. На сьогоднішній день не сформовано єдиних норм і правил обігу криптовалют. Даний процес поки лише набирає обертів. Так, на сьогоднішній день не визначено порядок розрахунків між учасниками економічних процесів з криптовалютами, їх реєстрація, облік здійснених операцій, оподаткування. В даний час всі операції фіксуються, але носять знеособлений характер, тобто неможливо достовірно ідентифікувати сторони розрахунків, якщо вони цього не зробили. Це може негативно позначитися на етапі становлення і розвитку даного інструменту і навіть стати плацдармом для шахрайства та здійснення нелегальних схем і платежів. Даний інструмент вимагає, перш за все, офіційного визнання світовими урядами. Необхідним є надання йому офіційного статусу платіжного засобу і опрацювання нормативно-правової бази (розробки формальних норм і правил) емісії, обігу, ідентифікації користувачів і здійснення платежів.

Економічно в процесі глобалізації електронних розрахунків, користувачі всебільше визнають їх зручність і ефективність. Поява криптовалюти – це наслідок об'єктивного процесу конкуренції між системами фіксації фактів переходу вартості. Так, на сьогоднішній день в світі представлено безліч сервісів зі своїми перевагами та недоліками. Криптовалюта в цьому сенсі є

новим етапом у розвитку електронних грошей, при цьому вони в змозі задовольнити сучасні зростаючі вимоги, що пред'являються до операцій з використанням електронних грошей, а саме: моментальна швидкість розрахунків (від декількох секунд, до декількох хвилин); відсутність комісії за вчинення транзакцій; анонімність розрахунків; високий ступінь захищеності операцій; незворотність платежів; відсутність здійснення розрахунків.

Криптовалюта не прив'язана до національної економіки, і тим самим на неї не впливає безробіття або локальні конфлікти, курс біткоіна не буде змінюватися через інфляцію та фінансову кризу. Немає єдиного центру, який керував би роботою системою криптовалют, а, отже, порушити його працездатність неможливо. Blockchain виводить операції без комісій, які зазвичай стягують посередники. Якщо раніше певну суму за комісію брали банки чи системи переказу, то зараз можна обійтися без них.

Реалізація ідеї Накамото призвела до створення першої криптовалюти Bitcoin. В наступні роки кількість криптовалют швидко зростала, в тому числі через те, що Bitcoin має відкритий вихідний код, який дозволяє будь-якому користувачеві допрацювати програму або використати його для написання нових програм і виправлення в них помилок. Програма копіюється та змінюється, що дозволяє досить легко створювати все нові і нові криптовалюти. В 2014 р. існувало приблизно 500 криптовалют. За даними на 22 травня 2018 р., капіталізація ринку кріптоактивів становила 311 млрд. дол. США, на частку біткоінів доводилося 39,2% [2]. Згідно з даними МВФ, за підсумками 2017 р. ринок кріптоактивів становив близько 0,36% світового ВВП [3].

Незважаючи на зростаючу популярність, криптовалютам дуже далеко до статусу загальноприйнятих платіжних засобів. На 3 січня 2017 р. найпопулярніша криптовалюта – біткоіни – приймалася в світі в якості платіжного засобу 8 207 традиційними бізнесами, які працюють безпосередньо з клієнтами, на 13 грудня 2017 року їх число збільшилося до 11 291 [4; 5].

Найбільш яскраво виражене негативне використання криптовалют – це здійснення незаконних угод. Торгівля зброєю, наркотиками, нелегальна діяльність в різних сферах економіки – можна вільно маніпулювати криптовалютою із впевненістю, що учасники операцій залишаться анонімними. Також важливим аргументом є той факт, що в роботі із криптовалютами немає,

такого поняття як відміна транзакції, і в випадку некоректної операції скасувати її не можна.

Головна проблема криптовалюти як платіжної системи – це швидкість обробки транзакцій. Visa обробляє 65 тис. операцій в секунду. Як відмітив В. Бутерін, творець другої за величиною кріптоплатформи Ethereum, Bitcoin зараз обробляється трохи менше 3 транзакцій в секунду, і якщо це число наближується до 4, то вона вже знаходиться на піковій потужності. Ethereum робить п'ять транзакцій в секунду, і якщо кількість наближається до шести, то вона теж близька до пікової потужності. У той же самий час Uber здійснює в середньому 12 замовлень в секунду, PayPal – кілька сотень [6]. Технічні удосконалення системи тривають, але на даний момент ефективність біткоіна складає трохи більше 0,01% від показника Visa. Біткоін зможе обробляти стільки ж операцій, скільки традиційні глобальні платіжні системи за умови споживання половини світової електроенергії.

Однією з серйозних проблем крипторинку є масштабування. За 9 місяців 2017 р. система Bitcoin в усьому світі здійснила приблизно 270 тис. трансферів, включаючи операції з купівлі та продажу біткоінів. Наприклад, 29 травня 2018 р. за добу було здійснено 204 тис. транзакцій на 9 млн. дол. США. Максимальну кількість транзакцій Bitcoin за один день було здійснено 23 травня 2017 року – 367 тис. Якщо порівнювати ринок Bitcoin і Visa, то, згідно зі звітом Visa за 2016 році, компанія вивела 83,2 млрд. транзакцій на суму 5,8 трлн. дол. На практиці з'явилася навіть черга на підтвердження трансферів.

Велика кількість країн розвинула проти ринку криптовалют негативну політику, яка вельми зрозуміла, оскільки ринок криптовалют призводить до таких наслідків, як:

- зниження частки реальних грошей. На даний момент в середньому обороті криптовалюта становить 0,3% в масштабах однієї країни. І все веде до того, що ця частина буде зростати;

- зміна в грошових агрегатах. Все більше людей користуються електронними валютами і електронними платежами, в порівнянні з операціями з використанням реальних грошей, що виводить їх з обороту і впливає на грошові агрегати, які безпосередньо впливають на швидкість обігу грошей. Це веде до зменшення ролі Центробанків в економіці і до проведення ними

процентної політики регулювання, а також ускладнює оцінку грошових агрегатів, через що банкам складніше регулювати інфляцію;

- пригнічення офіційних національних валют.

Характерною рисою криптовалют є надзвичайно висока волатильність по відношенню до традиційних грошей. Відносно низькі обсяги щотижневої торгівлі свідчать про невелику ємність ринку, тому особа, яка купує або продає значну суму біткоінів, не може це зробити швидко, не вплинувши на ринкову ціну [7].

За розрахунками аналітиків Резервного банку Нової Зеландії, в 2009-2017 рр. місячне стандартне відхилення процентних пунктів для пари Bitcoin / USD було 73,1%, а для пари новозеландський долар / долар США лише 3,6%. При аномальних значеннях більшість змін в процентних пунктах були для пари біткоіни / долар США в діапазоні між -40% і + 89% і між -9,7% і + 6,6% для пари новозеландський долар / долар США [8]. Курс біткоіна виріс з 5 тис. дол. в жовтні 2017 р. до 19 тис. дол. в середині грудня 2017 року, але потім став падати і в лютому 2018 р опустився нижче 6 тис. дол. Високу волатильність демонстрували також і інші криптовалюти. Навіть в порівнянні з високо ризиковими цінними паперами волатильність криптовалют велика, що робить їх використання для оцінки активів проблематичним.

Хоч доля криптовалют на ринку не висока, але кількість транзакцій, що здійснюються криптовалютами в майбутньому можуть послабити і обвалити позиції національних валют. Незважаючи на зростаючу популярність, за допомогою криптовалют здійснюється незначна частина транзакцій. До того ж вони погано пристосовані для здійснення кредитування. Теоретично криптовалюта разом з блокчейном можуть стати важливим елементом всесвітніх платіжних систем і інвестиційним інструментом, але для цього вони повинні витримати конкуренцію з альтернативними технологіями, вирішити проблеми, пов'язані з масштабуванням і безпекою. А поки вони багато в чому мають експериментальний характер і несуть в собі чималий ризик як для користувачів, так і для власників криптоактивів.

Література

1. Virtual Currencies: Key Definitions and Potential AML/CFT Risks [Electronic resource] // FATF. – Mode of access: <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/virtual-currency-definitions-aml-cft-risk.html>.
2. Prices [Electronic resource] // CoinTracker. – Mode of access: <https://www.cointracker.io/prices>.
3. Обзор финансовой стабильности. IV квартал 2017 – I квартал 2018 года [Электронный ресурс] // Банк России. – № 1 (12). – Режим доступа: <http://www.cbr.ru/publ/?PrtId=stability>.
4. Thompson, P. Bitcoin Adoption by Businesses in 2017 [Electronic resource] / P. Thompson // Cointelegraph. – Mode of access: <https://cointelegraph.com/news/bitcoin-adoption-by-businesses-in-2017>.
5. FAQ [Electronic resource] // Small Business Administration. – Mode of access: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:22y9TPD3kiAJ>.
6. Бутерин, В. Ethereum будет обрабатывать 1 млн. транзакцій в секунду [Электронный ресурс] // CoinMarket.News. – Режим доступа: <https://coinmarket.news/2018/06/04/vitalik-buterin-ethereum-budet-obrabatyvat-1-mln-tranzaktsij-v-sekundu>.
7. Böhme, R. Bitcoin: economics, technology, and governance [Electronic resource] / R. Böhme, N. Christin, B. Edelman, T. Moore // Journal of Economic Perspectives. – № 29 (2). – Mode of access: <http://bahler.co/wp-content/uploads/2016/11/Bitcoin-economics-technology-and-governance.pdf>.
8. Kumar, A. Crypto-currencies – An introduction to not-so-funny moneys [Electronic resource] / A. Kumar, C. Smith // Reserve Bank of New Zealand Analytical Notes. – Mode of access: <https://www.rbnz.govt.nz/-/media/ReserveBank/Files/Publications/Analytical%2520notes/2017/an2017-07.pdf>.